

قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا (۷۴/۲/۳)

فصل اول

ماده ۱:

جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی به منظور پاکسازی و حفاظت هوا از آلودگیها کلیه دستگاهها و موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی موظف به رعایت این قانون هستند .

ماده ۲:

اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی هوا را فراهم نماید ممنوع است

آلودگی هوا وجود و پخش یک یا چند آلوده کننده اعم از جامد، مایع، گاز، تشعشع پرتوزا و غیر پرتوزا در هوای آزاد به مقدار و مدتی که کیفیت آن را برای انسان و موجودات و آثار و ابنیه زیان آور نماید .

ماده: منابع آلوده کننده تحت مقررات این قانون

و سایل نقلیه موتوری

کارخانجات، کارگاهها، نیروگاهها

منابع تجاری، خانگی و منابع متفرقه

فصل دوم

ماده ۴: توقف خودروهای دودزا

ماده ۵: الزامی بودن معاینه فنی خودرو

ماده ۷: چنانچه به تشخیص بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت کیفیت خاص جوی، آلودگی هوا شهر، انسان و محیط زیست را شدیداً به مخاطره بیندازد سازمان محیط زیست با همکاری شهرداری و نیروی انتظامی ممنوعیت و محدودیت های موقت مکانی، زمانی و نوعی برای منابع آلاینده برقرار و مراتب از طریق رسانه های عمومی به اطلاع عموم برسد .

ماده ۸-۱۱: عدم تولید و شماره گذاری خودروهای فاقد استاندارد و تامین استاندارد های لازم

فصل سوم

ماده ۱۲: (استقرار صنعت)

احداث کارخانجات و کارگاههای جدید و توسعه و تغییر محل و یا خط تولید کارخانجات و کارگاههای موجود مستلزم رعایت ضوابط محیط زیست می باشد .

ماده ۱۳:

وزارتخانه های صنایع و جهاد کشاورزی در هنگام صدور جواز تاسیس ملزم به ارسال رونوشت به سازمان حفاظت محیط زیست می باشند .

دارندگان جواز تاسیس مکلفند استقرار واحدهای صنعتی و یا تولیدی خود را طبق ضوابط استقرار موضوع ماده ۱۲ تعیین کنند .

صدور پروانه بهره برداری موکول به تایید محل استقرار میباشد

تبصره ۳- سازمان محیط زیست موظف است ضوابط و معیارهای زیست محیطی لازم را از طریق سازمان صنایع و جهاد کشاورزی به اطلاع دارندگان جواز تاسیس برساند

ماده ۱۴) فعالیت کارخانجات و کارگاههای جدید که ضوابط استقرار را رعایت نمایند و صدور پروانه بهره برداری و فعالیت برای واحدهایی که بیش از حد مجاز آلودگی دارند ممنوع است .

ماده ۱۵) (مانند ماده)

سازمان محیط زیست نوع و میزان آلودگی را به مسئول واحد اعلام تا در مهلت معینی نسبت به رفع آلودگی یا تعطیلی تا زمان رفع آلودگی اقدام نماید

تبصره ۱: در صورت ارائه دلایل قابل قبول از طرف مسئول واحد جهت مهلت بیشتر برای رفع آلودگی , سازمان برای یک بار می تواند مهلت اضافی را قائل شود .

تبصره ۲: سازمان موظف است استانداردهای منطقه ای را تهیه نماید (تا کنون تهیه نشده)

ماده ۱۶)

در صورت عدم رفع آلودگی در مهلت مقرر و به تعطیلی واحد اقدام نمایند به درخواست سازمان و دستور مرجع قضائی توسط مامورین انتظامی از فعالیت واحد آلاینده ممانعت بعمل خواهد آمد . (پلمپ)

ادامه کار آنها منوط به اجازه محیط زیست یا رای دادگاه صلاحیتدار می باشد (بازگشائی)

در صورت عدم توجه مسئول واحد و بازگشائی یا فک پلمپ بدون مجوز به مجازاتهای قانونی و قضائی محکوم و در صورت دولتی بودن , مسئول واحد به هیات تخلفات اداری معرفی خواهد شد.

ماده ۱۷)

در مواقع اضطراری یا شرایط جوی نامناسب , رئیس سازمان می تواند واحدهائی که فعالیت آنها خطرات فوری در بر داشته باشد حکم اخطار تعطیل صادر نماید و در صورت عدم رعایت از طریق حکم رئیس دادگاه , تعطیل نماید.

ماده ۱۸)

در صورتیکه رفع آلودگی واحد امکان پذیر نباشد و فعالیت آنها در مناطق مسکونی خطرزا باشد سازمان با همکاری سایر ارگانها , طرح انتقال را به نقاط مناسب (شهرکهای صنعتی) تهیه و به هیات وزیران جهت بررسی ارائه می نماید.

ماده ۱۹)

شهرکهای صنعتی و واحدهای تولیدی مکلفند حداقل ۱۰ درصد از فضای خود را به فضای سبز اختصاص دهند و بهره برداری از واحدهای صنعتی منوط به رعایت این موضوع می باشد و وزارتخانه های مربوطه موظف بر نظارت حسن اجرای آن می باشند .

ماده ۲۰)

کارخانجات، نیروگاهها، کورههای آهک و آجرپزی موظف به استفاده از سوخت مناسب و وزارت نفت باید گاز رسانی به واحدهای مجاور شهر های بزرگ را در اولویت قرار دهد.

فصل چهارم

ماده ۲۲)

پخش و انتشار هر نوع ماده آلوده کننده هوا بیش از حد مجاز از منابع تجاری، خانگی و متفرقه ممنوع است .

ماده ۲۳)

کلیه منابع آلاینده از جمله نانوائی، حمام، هتل و رستورانها موظف به جلوگیری از ایجاد آلودگی و استفاده از سوخت گاز میباشند

ماده ۲۴)

سوزاندن و انباشتن زباله شهری و خانگی و نخاله در معابر و فضای باز ممنوع است.

ماده ۲۵)

وزارت مسکن و شهرسازی و کشور هنگام تهیه طرحهای هادی و جامع فصل جداگانه ای را به مسائل زیست محیطی اختصاص و در طراحی ها فضای سبز [همجواری کاربری ها و .. را لحاظ نمایند.

ماده ۲۷)

ایجاد هرگونه آلودگی صوتی بیش از حد مجاز ممنوع است .

فصل پنجم

ماده ۳۰)

کسانی که از انجام بازرسی ماموران سازمان محیط زیست برای نمونه برداری و تعیین میزان آلودگی ممانعت بعمل آورده و یا اسناد و مدارک لازم را ارائه ننمایند و یا خلاف واقع ارائه دهند بر حسب مورد و اهمیت موضوع به جزای نقدی و حبس تعزیری در صورت تکرار محکوم خواهند شد .

در صورت همکاری و یا مشارکت ماموران سازمان علاوه بر محکومیت در هیات تخلفات اداری به حداکثر مجازات در این قانون محکوم خواهند شد.

آئین نامه اجرایی قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا

بند پ ماده (۱)

مواد آلوده کننده هوا: هر نوع ماده گازی، بخار، مایع، جامد، وی یا ترکیبی از آنها که موجب ایجاد آلودگی و یا تشدید آن شوند و همچنین ایجاد بوهای نامطبوع از قبیل دود، ذرات معلق اسیدها، آمونیاک و...

ماده (۲) منابع تجاری و خانگی و متفرقه مشمول قانون از قبیل: هتل، رستوران، شیرینی پزی، گرمابه و... دآمداری، مرغداری، کشتارگاه و... بیمارستان و مراکز درمانی و... و منابع متفرقه مانند هر منبعی که با ایجاد آتش سوزی زباله، انباشتن مواد زاید و متعفن در هوای آزاد ایجاد آلودگی هوا نمایند

قانون توزیع عادلانه آب (۶۴/۸/۱۴-۶۱/۲/۱۶)

فصل اول

ماده (۱) بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی آبهای دریاها، آبهای جاری رودها، آبهای زیرزمینی، فاضلابها، دریاچه و برکه و مرداب و چشمه سار و آبهای معدنی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت میباشد و حفظ و نظارت و بهره برداری از آنها به دولت محول می شود.

تبصره ۱ ماده (۲) تعیین پهنای بستر و حریم رودخانه، مسیل، مرداب و... بر عهده وزارت نیرو است.

تبصره ۳ - هرگونه حفاری، ساخت و ساز در حریم های آبی ممنوع است مگر با اجازه وزارت نیرو

فصل دوم ماده (۶)

صاحبان و استفاده کنندگان از چاه یا قنات مسئول جلوگیری از آلودگی آب آنها هستند و موظفند طبق مقررات بهداشتی عمل کنند چنانچه جلوگیری از آلودگی آب خارج از قدرت آنان باشد مکلفند مراتب سازمان حفاظت محیط زیست یا وزارت بهداشتی اطلاع دهند.

ماده (۴۶) فصل پنجم

آلوده ساختن آب ممنوع است، مسئولیت پیشگیری و ممانعت و جلوگیری از آلودگی منابع آب به سازمان محیط زیست محول میشود.

ماده (۴۷)

موسساتی که آب را به مصارف شهری یا صنعتی یا معدنی و یا دآمداری و نظایر آن می رسانند موظفند طرح تصفیه اب و دفع فاضلاب را تهیه و اجرا نمایند.

آئین نامه جلوگیری از آلودگی آب (۷۱/۲/۱۸)

ماده (۱)

آلودگی آب: تغییر مواد محلول یا معلق یا تغییر درجه حرارت و دیگر خواص فیزیکی و شیمیایی و بیولوژیکی اب در حدی که آن را مضر یا غیر مفید سازد.

مواد آلاینده آب: هرنوع مواد یا عوامل فیزیکی و شیمیایی و بیولوژیک که باعث آلودگی آب شود یا به آلودگی آن بیفزاید .

منابع آلوده کننده آب: هر منبعی که فعالیت یا بهره برداری آن ایجاد آلودگی کند مانند صنعتی، معدنی، کشاورزی، دامداری، شهری و خانگی و خدماتی و درمانی و متفرقه

فاضلاب: هرنوع ماده مایع زائد حاصل از فعالیت صنعتی، کشاورزی، دامداری یا شهری، بیمارستانی و آزمایشگاهی و خانگی که به آب یا خاک تخلیه می شود

مواد زائد جامد: هرگون ماده جامد که عرفاً زائد محسوب میشود مانند زباله، جسد حیوانات، فضولات انسانی و حیوانی و مواد زائد بیمارستانها و...

آبهای پذیرنده: کلیه آبهای سطحی و زیر زمینی از جمله قنوات، چاهها و سفره آبهای زیرزمینی و چشمه و دریاها و رودخانه ها و نهر و تالاب و..

رقیق کردن: کاهش غلظت مواد آلوده کننده در فاضلاب از طریق اختلاط با آب

مواد زائد سمی و خطرناک: هرنوع ماده زائد آلاینده که دارای قدرت صدمه و آسیب زیاد به سلامت انسان یا سایر موجودات و گیاهان و درذایعوارض سو و آلاینده آب باشد .

ماده (۲)

اقدام به هر عملی که موجبات آلودگی آب را فراهم نماید ممنوع است

ماده (۴) سازمان موظف است نسبت به شناسائی منابع مختلف مولد آلودگی آب اقدام نماید (پایش)

ماده (۵) سازمان موظف است از فاضلاب و مواد زائد جامد منابع آلاینده نمونه برداری و نوع و میزان آلودگی را مشخص و در صورت اینکه بالاتر از استاندارد باشد مراتب را کتبا به مسئول واحد همراه با ذکر مهلت جهت رفع آلودگی اعلام نماید .

تبصره - در مورد شهرکهای صنعتی که دارای سیستم می باشند از خروجی سیستم تصفیه فاضلاب شهرک نمونه برداری و اقدامات لازم بعمل خواهد آمد و در صورتیکه فاضلاب برخی از واحدهای مستقر در این شهرکها دارای فلزات سنگین باشند که توسط تصفیه خانه عمومی شهرک قابل کنترل نباشد بنا به تشخیص سازمان واحد موظف به ایجاد تصفیه خانه مجزا می باشد .

ماده ۸ و ۹ مشابه ....

ماده (۱۰) سازمان در راستای وظایف قانونی خود مجاز است هر یک از منابع آلوده کننده را توسط ماموران خود را بازرسی قرار دهد و چنانچه طبق قوانین دیگر مستلزم کسب اجازه دادستان باشد، اخذ نمایندگی دادستان اقدام شود .

ماده (۱۱) وزارت صنایع و جهاد کشاورزی هنگام صدور مجوز احداث و توسعه موظفند استاندارد ها و مقررات لازم الرعایه این قانون را به متقاضیان ابلاغ نمایند .

صدور پروانه بهره برداری واحدها موقوف به رعایت استانداردها میباشد (لزوم احداث سیستم تصفیه فاضلاب و نمونه برداری در زمان بهره برداری)

ماده (۱۳)

وزارت مسکن و شهرسازی و کشور و شهرداری و در زمان تهیه طرح‌های جامع و هادی موظف به رعایت این قانون می‌باشند .

ماده (۱۴)

تخلیه و پخش فاضلاب یا هر ماده آلاینده از منابع متفرقه به آبهای پذیرنده به میزان بیش از حد استاندارد ممنوع است

ماده (۱۵)

در صورت تشخیص سازمان مبنی بر عدم امکان رفع آلودگی واحد و ضرورت جابجائی واحد به مکان مناسب , طرح آنا همکاری سایر جهاد کشاورزی صنایع کار و امور اجتماعی تهیه و به دولت ارائه می‌شود . (مشابه ماده ۱۸ قانون جلوگیری از آلودگی هوا)

ماده (۱۶)

سازمان مجاز است در مواقع ضروری از وسایل و روشهای مناسب برای منابع متفرقه برقرار نماید .

ماده (۱۷)

رقیق کردن در مرحله تخلیه به عنوان تصفیه ممنوع است مگر به تشخیص سازمان که آلودگی نداشته باشد.

ماده (۱۸)

مسئول واحد موظف است تا در مواقع اضطراری و زمانی که سیستم تصفیه فاضلاب به هر علتی متوقف میشود از تخلیه مستقیم فاضلاب به آبهای پذیرنده خودداری نماید .

ماده (۱۹)

در مواردی که به استناد ماده ۱۱ قانون حفاظت و بهسازی محیطزیست و تبصره آن دستور ممانعت از کار و فعالیت کارخانه یا کارگاهی صادر میشود مراتب به دادستان حوزه قضائی مربوطه جهت صدور دستور اعلام میشود .

ماده (۲۱)

تشریفات ابلاغ اختاریه توسط سازمان به مسئول واحد آلاینده تابع قانون آئین دادرسی مدنیاست

ماده (۲۲)

چنانچه ایجاد آلودگی باعث ورود خسارت به محیطزیست و آبریان و منابع طبیعی شود دادگاه حسب درخواست سازمان مسئولین را به پرداخت و جبران خسارت وارده محکوم خواهد کرد .

استانداردهای خروجی فاضلاب (۷۳/۹/۵)

تعاریف :

آب سطحی : آبهای فصلی یا دائمی , دریاچه طبیعی و مصنوعی و تالابها

چاه جاذب: حفره یا گودالی که خاصیت جذب داشته باشد و کف آن تا بالاترین سطح ایستابی حداقل ۳ متر فاصله داشته باشد.

ترانسه جذبی:

مجموعه کانالهای افقی که فاضلاب به منظور جذب در زمین به آنها تخلیه شده و فاصله کف تا سطح ایستابی حداقل ۳ متر باشد.

نمونه مرکب: تهیه یک نمونه ۲۴ ساعته از نمونه هائی که با فواصل زمانی حداکثر ۴ ساعت تهیه شده اند.

ملاحظات کلی:

مسئول واحد باید فاضلاب را با استفاده از تکنولوژی مناسب و تا حد استاندارد تصفیه نماید.

نمونه برداری باید بلافاصله پس از آخرین واحد تصفیه ای تصفیه خانه و قبل از ورود به محیط انجام شود.

نمونه برداری از فاضلاب خام باید بر مبنای نمونه مرکب باشد. چنانچه سیستم تخلیه ناپیوسته داشته باشد اندازه گیری در طول تخلیه ملاک است.

فاضلاب خروجی نباید دارای بوی نامطبوع و حاوی کف وزائادات باشد.

رنگ و کدورت فاضلاب خروجی نباید ظواهر آب پذیرنده را تغییر دهد

standard metod کتاب روش سنجش پارامترهای آلاینده است

استفاده از سپتیک تانک، ایمهاف تانک و چاه جاذب در مناطق دارای سطح ایستابی کمتر از ۳ متر ممنوع است

استفاده از روش تبخیر فاضلاب (لاگون) با کسب موافقت سازمان مجاز است

استفاده از کنار گذز یا بای پاس ممنوع است مگر در مواقع رفع اشکال سیستم یا جمع آوری توام فاضلاب شهری و آب باران

تاسیسات فاضلاب باید به گونه ای طراحی شوند تا در مواقع اضطراری مانند قطع برق، نقص فنی و... آلودگی را به حداقل برسانند.

فاضلابهای صنعتی که آلودگی آنها بیش از استاندارد نباشد با نظر سازمان می توانند بدون تصفیه دفع نمایند.

درجه حرارت فاضلاب نباید در شعاع ۲۰۰ متری درجه حرارت منبع پذیرنده را بیش از ۳ درجه افزایش یا کاهش دهد

تعداد تخم انگل در فاضلاب شهری تصفیه شده در صورت استفاده جهت آبیاری محصولاتی که به صورت خام مصرف می شوند نباید بیش از یک عدد در لیتر باشد.

قانون مدیریت پسماند و آئین نامه اجرائی آن (۸۳/۲/۲۰) (۸۴/۵/۱۰)

ماده (۱)

جهت تحقق اصل پنجاهم قانون اساسی به منظور حفظ محیط زیست از آثار زیانبار پسماندها کلیه وزارتخانه ها، نهادها و اشخاص حقیقی و حقوقی ملزم به رعایت این قانون هستند.

ماده ۲)

پسماند: مواد جامد، مایع، گاز (غیر از فاضلاب) که بطور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل فعالیت انسان می‌باشد و به ۵ گروه تقسیم می‌شود:

پسماند عادی: حاصل فعالیتهای روزمره انسان مانند زباله خانگی و نخاله های ساختمانی

پسماند پزشکی (عفونی): پسماندهای عفونی و زیان آور بیمارستانها و مراکز درمانی به غیر از پسماندهای خطرناک

پسماندهای کشاورزی: ناشی از فعالیتهای کشاورزی مانند فضولات، لاشه حیوانات، محصولات فاسد

پسماند صنعتی: ناشی از فعالیت صنعتی و معدنی از قبیل براده ها و سر ریزها و..

پسماند ویژه: پسماندهائی که به علت بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک سمیت، بیماریزائی، قابلیت انفجار، اشتعال، خوردگی و نیاز به مراقبت ویژه دارند

تبصره: آندسته از پسماندهای عادی، بیمارستانی و کشاورزی که نیازه مراقبت خاص دارند جزء پسماند ویژه محسوب می شوند

پسماندهای پرتوزا تابع قوانین خاص خود می باشند

لجنهای حاصل از تصفیه فاضلابهای شهری و تخلیه چاههای جذبی فاضلاب خانگی در صورتیکه خشک و کم رطوبت باشند جز پسماند عادی می باشند

ماده ۳)

اداره استاندارد با همکاری وزارت بهداشت استاندارد محصولات بازیافتی و استفاده مجاز آنها را تهیه نماید.

ماده ۷)

مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری و دهیاری و در خارج حوزه وظایف آنها به عهده بخشداری ها است.

مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه بر عهده تولید کننده و در صورت تبدیل به پسماند عادی به عهده شهرداری و دهیاری و بخشداری است.

ماده ۹)

وزارت کشور با همکاری سازمان موظف است برنامه ریزی لازم را جهت مدیریت اجرایی پسماند عادی انجام دهد.

ماده ۱۲)

محلهای دفن با همکاری سازمان و وزارت کشور و جهاد کشاورزی تعیین خواهد شد.

تبصره: وزارت کشور مسئول تامین اعتبار و تسهیلات لازم است

ماده ۱۳)

مخلوط کردن پسماند پزشکی با سایر پسماندها و هر گونه استفاده از آنها یا تخلیه در محیط ممنوع است .

ماده (۱۸)

در شرایطی که آلودگی خطر فوری برای محیط و انسان دارد با اخطار سازمان و وزارت بهداشت عاملین موظفند سریعاً نسبت به توقف آلودگی و پاکسازی اقدام در غیر اینصورت مرجع قضائی خارج از نوبت عاملین را علاوه بر پرداخت جرائم ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.

ماده (۲۰)

خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیر مجاز علاوه بر مجازات (ماده ۱۶-۱۷) به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد .
تبصره: در صورت تخلیه در معابر حداکثر مجازات اعمال خواهد شد.

ماده (۲۳)

نظارت بر حسن اجرای قانون بر عهده سازمان است .

آئین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماند (۸۴/۵/۱۰)

ماده (۱)

بند ۷- جزء ویژه: آندسته از پسماندهای ویژه هستند که عمدتاً توسط اشخاص تولید کننده پسماند عادی تولید می شوند (باطری های فاسد، دارو و لامپ در زباله های خانگی) و مدیریت اجرایی آن بر عهده مدیریت اجرایی پسماند عادی می باشد .

ماده (۲)

کارگروه مدیریت پسماند استان

رئیس کارگروه: معاون امور عمرانی استانداری

دبیر کارگروه: مدیر کل دفتر شهری و روستائی استانداری

اعضاء: اداره کل محیط زیست، دانشگاه علوم پزشکی، صنایع و معادن، سازمان آب، برق و آب و فاضلاب و شرکت نفت، جهاد کشاورزی، اداره استاندارد، صدا و سیما، شهرداری، سایر دستگاه ها حسب مورد

ماده (۴)

مدیریت اجرایی پسماندهای عادی می بایست نسبت به تهیه طرحهای جامع و تفصیلی جهت مراکز استان ها و شهرهای با جمعیت بیش از یک میلیون نفر تا پایان سال ۹۰ و جهت سایر شهرها و روستاها تا پایان سال ۹۲ اقدام و همه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع آوری نماید (منظور از مدیریت اجرایی سازمان مدیریت پسماند شهرداری در شیراز، شهرداری در شهرهای کوچک و استانداری جهت روستاها می باشد)

تبصره: طرح جامع در کارگروه و طرح تفصیلی در شورای اسلامی مربوطه تصویب می شود.

ماده ۵)

وزارت کشور و سازمان شیوه نامه مدیریت اجرایی پسماندها (جمع آوری، ذخیره سازی، جداسازی و حمل و نقل و...) را تهیه و پس از انتشار در روزنامه لازم الاجراست.

ماده ۸)

تولید کنندگان پسماندهای عادی در مراکزی از قبیل مجتمع های مسکونی، اردوگاهها، سربازخانه ها و واحدهای تفرجگاهی و خدماتی و آموزشی اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی در مورد مدیریت اجرایی پسماندهای عادی تولیدی پاسخگو خواهند بود.

ماده ۹)

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی تولید کننده نخاله های ساختمانی ملزم به جداسازی و انتقال نخاله های ساختمانی می باشند.

ماده ۱۰)

جمع آوری و دفع پسماندهای رستورانها و پمپ بنزین های بین راهی بر عهده بخشداری ها است تبصره: راهداریها در اینخصوص ملزم به همکاری با بخشداریها هستند.

ماده ۱۱)

مراکز تولید کننده پسماند ویژه و جزء ویژه موظف به جداسازی از پسماند عادی می باشند.

ماده ۱۲)

تولید کنندگان یا وارد کنندگان مواد پلیمری و پلاستیکی، شیشه و کریستال، فلزات و آلیاژوپوب و نئوپان، کاغذ و مقوا و روغنهای روانکار، لوازم برقی و مصالح کانی غیر فلزی ملزم به بازیافت پسماندهای خود می باشند در غیر اینصورت باید نیم در هزار ارزش کالا را به صندوق محیطزیست پرداخت در غیر اینصورت وفق ماده ۱۶ قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۲۰) تولید کنندگان پسماندهای ویژه می بایست مقدار ونحوه پسماندهای خود را به سازمان اضهار نمایند در غیر اینصورت وفق ماده ۱۶ (پرداخت جزای نقدی طی حکم مراجع قضائی) رفتار خواهد شد.

ماده ۲۱)

پسماندهای دامپزشکی به عنوان پسماندهای ویژه کشاورزی محسوب می گردند.

ماده ۲۲)

سازمان نسبت به بررسی محل دفن مناسب پسماندهای ویژه صنعتی اقدام و به وزارت کشور و صنایع و معادن پیشنهاد نماید

ماده ۲۳)

تعیین ضوابط زیست محیطی محلهای دفع پسماند ویژه و عادی بر عهده سازمان است ..

ماده ۲۴)

مرجع تشخیص تبدیل پسماند ویژه به عادی سازمان است .

ماده ۳۰)

سوزاندن پسماند در محیط یا زباله سوزهای غیر استاندارد ممنوع است.

مصوبه شماره ۱۵۶ شورای عالی حفاظت محیط زیست

الگوی تهیه گزارش ارزیابی زیستمحیطی

ماده ۱)

مجریان طرحها و پروژه های مندرج در ماده ۲ در زمان امکان سنجی و مکان یابی ملزم به ارائه گزارش ارزیابی زیست محیطی می باشند .

ماده ۲)

پتروشیمی و پالایشگاه در هرمقیاس ، نیروگاه بیش از صد مگاوات ، صنایع فولاد (واحد ذوب بیش از ۳۰۰ هزارتن در سال و واحد نورد بیش از ۱۰۰ هزارتن در سال) سدها (با ارتفاع بیش از ۱۵ متر و مساحت ۴۰ هکتار و سدهای باطله در هر اندازه) دریاچه انسان ساخت بیش از ۴۰۰ هکتار و دریاچه های پرورش آبزیان ، آبیاری و زهکشی بیش از ۵ هزار هکتار ، شهرکهای صنعتی بیش از ۱۰۰ هکتار

مجریان موظفند بر اساس الگونسبت به تهیه گزارش و ارائه به سازمان اقدام نمایند

ماده ۸)

تهیه کنندگان در پایان گزارش توصیه خود را به سه صورت بیان می کنند

توصیه نمیشود ، قابل اجرا است ، با تمهیدات لازم قابل اجرا است

ماده ۹)

سازمان ظرف مدت ۳ ماه اعلام نظر نماید

تبصره - موارد در کمیته ای متشکل از متخصصان و دانشگاهیان زیر نظر رئیس سازمان تشکیل میشود

ترکیب کمیته : پنج نفر متخصص دانشگاهی به انتخاب رئیس سازمان ، جنگلها و مراتع ، اداره استاندارد ، نماینده طرح

ماده ۱۰)

ابعاد مورد بررسی

اثر بر محیط فیزیکی واب و خاک اقلیم بر محیطهای طبیعی، محیطهای اجتماعی، سلامت مردم، اشتغال و اعتقادات فرهنگی و میراث فرهنگی و طرحهای توسعه منطق و طرح آمایش منطقه

صنایه در ۱۱ گروه طبقه بندی می شوند .

تولیدات هر گروه بر اساس ضعف و شدت آلودگی در کدهای الف تا او دسته بندی می شوند

(کد الف)

واحدهائی که در این کد قرار می گیرند صرفاً مجاز هستند در کاربریهای صنعتی یا تجاری در داخل محدوده خدماتی یا داخل محدوده مصوب شهری و روستائی استقرار یابند

(کد ب)

واحدهائی که در این کد قرار دارند می توانند خارج از محدوده قانونی شهرها مشروط به رعایت فاصله ۲۰۰ متر از مرز محدوده قانونی و مراکز مسکونی، درمانی و آموزشی و ۱۰۰ متری مراکز نظامی و رعایت حریم رودخانه ها و قنات مستقر شوند .

قرارگیری در حریم شهرها برای این کد بلامانع است .

(کد ج)

مانند کد ب با تفاوت رعایت فاصله ۵۰۰ متر تا مرز حریم قانونی و سکونت گاهها است

(کد د و ه)

واحدهائی که در این کد قرار می گیرند می بایست خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها و رعایت فواصل به شرح جدول استقرار یابند .

کد و) با بررسی کارشناسی و با توجه به فرآیند تولید، توپوگرافی منطقه، شرایط اقلیمی، ظرفیتقابل تحمل منطقه، جهت باد غالب، جهت گسترش شهری و سایر موارد در کمیته فنی مورد بررسی قرار می گیرد .

در مورد روستاها طرح هادی روستا ملاک و سکونت گاهها با جمعیت بیش از ۲۰ خانوار ملاک می باشد .

مرجع تعیین محدوده خدماتی و حریم، مسکن و شهرسازی، بنیاد مسکن، شهرداری ها و دفتر فنی استانداری میباشد .

(ماده ۳)

احداث هر نوع واحد صنعتی در شهرکهای صنعتی منوط به اینکه دارای سیستم تصفیه فاضلاب و فضای سبز باشد بلامانع است .

(ماده ۴)

در موارد استثنائی که امکان اجرای ضوابط استقرار وجود نداشته باشد موضوع در کمیته ای معروف به کمیته ماده ۴ مرکب از نماینده صنایع و معادن و مسکن و شهرسازی، نفت، نیرو، جهاد کشاورزی، معاون عمرانی استانداری، معاون برنامه ریزی استانداری به صورت موردی و بادر نظر گرفتن شرایط توپوگرافی، باد غالب، شرایط اقلیم و ظرفیت محیط زیست بررسی می شود، دبیر خانه کمیته در اداره محیط زیست می باشد.

ماده (۶)

چنانچه واحدی در فهرست صنایع تعریف شده در کدها نباشد، در کمیته ای در سازمان بررسی و تعیین کد میشود

ماده (۷) در شهرهای کمتر از سیصد هزار نفر صنایع گروه های ب، ج، د، ه می توانند در یک کد بالاتر بررسی شوند (به عنوان مثال کد ج به کد ب تغییر یابد (به منظور مساعدت)

آئین نامه جلوگیری از آلودگی صوتی (۸۷/۴/۱)

ماده (۱) تعاریف

صوت: امواج طولی از ارتعاش سریع اجسام و مواد اعم از جامد و مایع و گاز تولید میشود

آلودگی صوتی: پخش و انتشار هر گونه صوت و صدا و ارتعاش بیش از حد مجاز

واحد اندازه گیری صوت دسی بل است

ماده (۲)

مبادرت به هر اقدامی که باعث آلودگی صوتی شود ممنوع است

ماده (۴)

در صورتی که مسئول واحد در پایان مهلت مقرر نسبت به رفع آلودگی اقدام ننماید، مطابق ماده ۱۶ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا اقدام خواهد شد.

ماده (۵)

سازمان مجاز است در اجرای وظایف قانونی خود و اطمینان از رعایت مفاد قانون هر زمان که لازم بداند، بازرسی نماید.

بحران آلودگی هوا در تهران و شش شهر دیگر آلوده ایران شامل تبریز، مشهد، اراک، اصفهان، شیراز و اهواز، مسئولین ستاد اجرایی کاهش آلودگی هوا را بر این داشت تا به منظور ایجاد حساسیت در بین اقشار مختلف جامعه، از سال ۱۳۷۴ روز ۲۹ دی ماه را به عنوان روز ملی هوای پاک اعلام نمایند.

هدف از اعلام روز ملی هوای پاک ایجاد حساسیت در بین اقشار مختلف جامعه بوده است و از آنجایی که کلید اصلی کاهش آلودگی هوا، مشارکت مردمی و افزایش هماهنگی بین بخشی است این روز می تواند عامل مهمی در ایجاد این مشارکت و هماهنگی بین بخشی باشد.

برگزاری مراسم نمادینی مانند هفته هوای پاک می تواند تصویر روشنی را از اهمیت حفظ منابع ملی و مصرف بهینه انرژی ترسیم کند که این تصویر با فرهنگ سازی موثر نقش ماندگاری است که هرگز پاک نخواهد شد.

ایران با توجه به اهمیت مباحث هوای پاک، متعهد به کنوانسیون هایی همانند کنوانسیون تغییرات آب و هوا و قراردادهایی مانند پروتکل مونترال هستند که هم اکنون در کشور ما نیز در حال اجرا هستند. بر این اساس، پروتکل مونترال به منظور حفاظت از لایه ازن شکل گرفت، چرا که انتشار آلاینده هایی مانند کلر که یکی از عناصر تشکیل دهنده CFC ها به عنوان مواد مخرب لایه ازن هستند، در گرمایش زمین و تخریب این لایه موثرند.

• براساس تعاریف سازمان جهانی بهداشت دو درصد از کل مرگ و میرهای ناشی از عوارض قلبی در شهرهای آلوده به طور مستقیم و غیرمستقیم مربوط به آلاینده های هوا است. در شهرهای آلوده متوسط سالانه بستری بیماران قلبی به علت آلودگی مونوکسید کربن ۶۸ درصد افزایش می یابد.

• از آنجایی که میل ترکیب CO با هموگلوبین ۲۰۰ برابر اکسیژن است با ایجاد ترکیب پایدار کربوکسی هموگلوبین میزان اکسیژن رسانی به بافت بدن کاهش یافته و به تناسب درصد آلودگی علایمی نظیر سرگیجه سردرد، خواب آلودگی و در موارد شدیدتر مرگ بروز می کند. چنانچه افراد در ایام سال با بیش از حد مجاز آلاینده CO مواجه باشند، مرگ و میر افراد ۳۰ تا ۶۵ ساله تا ۱۱ درصد افزایش می یابد.

• ذرات معلق به ویژه ذرات معلق به اندازه ۱۰ میکرون به علت ریز بودن از مجاری طوقانی تنفس نفوذ و وارد سیستم تنفس می شوند و به علت ریزی در سطح حبابچه ریوی نشست می کنند که بخشی از بیماری های ریوی نظیر آمفیژم را به آنها نسبت می دهند. تماس افراد با سابقه بیماری تنفس با ذرات معلق در هوا، حملات آسم و تنگی نفس ریوی را در پی دارد. میزان بستری این افراد در هوای آلوده دو درصد بیشتر است؛ این در حالی است که میزان بستری افرادی با سابقه بیماریهای مزمن انسدادی مجاری تنفسی در مواجهه با آلاینده های هوا به ویژه مونوکسید کربن، ۳ درصد افزایش می یابد.

• بر اساس گزارش ۲۰۰۲ سازمان جهانی بهداشت ۵ درصد از موارد سرطان های برونش و ریه در شهرهای آلوده

روز جهانی زمین پاک هر ساله در ۲۲ آوریل مصادف با ۲ اردیبهشت در تمام دنیا برگزار و به همه مردم روی زمین یادآوری می شود که نباید سیاره خود "زمین" را فراموش کنند و به فکر حفظ آن باشند.

این روز به منظور ایجاد آگاهی جهانی و نیز سپاسگزاری از مواهب زمین و منابع و ذخایر طبیعی آن است که از سوی سازمان ملل متحد نیز هر سال طبق مراسم ویژه ای در سراسر جهان برگزار می شود.

در سال ۱۹۶۹، جان مک مونل فرزند یک مبلغ دینی مستقل و علاقمند به عرصه دین، علم و صلح، ایده برگزاری یک روز جهانی به نام روز زمین پاک را در همایش یونسکو درباره محیط زیست مطرح کرد و در همان سال پرچم زمین پاک را طراحی کرد. یونانت دبیر کل سازمان ملل (۱۹۶۲-۱۹۷۱) از ایده مک کونل استقبال کرد و این روز به یک روز جهانی در تقویم های سراسر دنیا تبدیل شد.

مسئله آلودگی زمین یکی از مسائل عمده محیط زیست و دغدغه عمده ای برای دست اندرکاران محیط زیست در سراسر جهان است. مسئله میزان تولید زباله در سراسر جهان و یافتن محل دفن صحیح و بهداشتی آن از مسائل مهم بخصوص در کشورهای کوچک و در حال توسعه است.

یکی از مراکز دست اندرکار این روز، دفتر بررسی آلودگی آب و خاک سازمان حفاظت محیط زیست است. از برنامه های مهم سازمان حفاظت محیط زیست در این روز اقدامات مردمی و دولتی در جهت معرفی افراد و سازمان های موفق در این زمینه و اجرای برنامه های عمومی نظیر پاکسازی محیط بخصوص کوهستان ها و پارک ها و اماکن عمومی توسط داوطلبین است.

بازیافت زباله:

بازیافت یا بازگردش انرژی و مواد می تواند دگرگونی و تحول آنچنان شگرفی را در به ارمغان آورد که نه تنها ظرفیت کره زمین را برای همه موجودات و از جمله انسان بالا برد، بلکه روشی خردمندانه و همگام با طبیعت نیز باشد. زیرا به نظر می رسد مهمترین عامل محدود کننده جمعیت ها در طی قرون گذشته، منابع و دستیابی به آن بوده، در صورتی که فرآیند بازیافت این عامل کنترل کننده را از پیش پای انسان برداشته و استفاده از منابع محدود کره زمین را با چرخش و بازچرخش ماده و انرژی و بدون تاثیر مخرب و پیامدهای ناگوار زیست محیطی تا ابد تداوم خواهد بخشید. با افزایش جمعیت جهان و گسترش صنایع، استفاده انسان از مواد مصرفی رو به افزایش گذاشته و متعاقب آن ازدیاد ضایعات و پسماندهای جامد و نیز آلودگی محیط زیست را به دنبال داشته است که این امر نیز آینده سیاره زمین را به مخاطره انداخته، به طوری که بازیافت مواد یکی از مهمترین ارکان برای جلوگیری از زوال مواد و منابع تجدید پذیر و تجدید ناپذیر محسوب می شود.

فواید بازیافت:

- بازیافت بسیاری از مواد زاید، ضمن کاهش استفاده بشر از منابع طبیعی محیط زیست، از تبدیل این مواد به عوامل مضر زیست محیطی جلوگیری می کند؛
- مواد آلی تجزیه شونده موجود در زباله های خانگی را می توان به کود آلی تبدیل کرد؛
- از دور ریختن موادی که اساساً دارای ارزش اقتصادی هستند خودداری می شود؛
- هزینه های جمع آوری زباله شهری و صنعتی به دلیل کاهش حجم زباله کاهش می یابد؛
- ضمن افزایش سرانه بازیافت مواد زاید، از به هدر رفتن منابع ملی جلوگیری می شود؛
- از محیط زیست حفاظت شده و از سوزانیدن زباله های قابل بازیافت خودداری می شود.

